

Despre contexte fertile și ce putem face cu ele

C. Ganait

2020

Ideea de contexte, fertilitatea lor posibilă și relativitatea acestora este o temă pe care o explorez de foarte mulți ani, chiar din vremurile liceului când încercam să-mi explic, desenând scheme complexe, coincidențele. Coincidențele sunt un produs spațio-temporal al mai multor linii de acțiune umane și non-umane care se intersectează cu o situație care-și are propria existență și istorie, creând ceva ce poate fi considerat ieșit din comun – asta îmi spuneam eu atunci, în urmă cu 12-13 ani; în opoziție cu definiția standard care spune că o coincidență este o potrivire întâmplătoare. Nu am crezut că ceva poate fi întâmplător, pentru că asta ar implica un agent extern care permite lucrurilor doar să se întâmple, fără a lua în calcul că fiecare subiect viu sau ne-viu trece printr-un proces de istoricizare, de acumulare, de pierdere etc., care îi creează o predispoziție către ceva, un ceva ce poate deveni o acțiune de un anumit fel.

Fie că vorbim despre oameni care, din cauza modului în care sunt socializați și normalizați într-un anumit set de valori și gândire, vor avea o anumită predispoziție spre, să zicem, a merge în natură, fie că vorbim despre perioade lungi de defrișări și o ploaie torențială care erodează pământul și subrezește rezistența unor roci dintr-un deal, nu va fi nimic întâmplător dacă, la un moment dat pe axa temporală, cineva cu acea predispoziție neîmblânzită să fie martorul unei căderi a unei părți mari dintr-un deal. Nu va însemna că aceste două situații ar fi corelate între ele în vreun anume mod direct (chit că pot fi produsul aceluiași sistem global), dar nici că ar fi vorba de ceva întâmplător. Șansa ca asta să i se întâmple cuiva dintr-un număr n de persoane cu acea predispoziție este una calculabilă, coincidența însă apare atunci când persoana în cauză, cea prinsă la mijlocul mai multor linii de acțiune autonome să-și spună „de ce tocmai mie?”

În fine, probabil eram mult prea prins în cărțile lui Isaac Asimov și în psihoistoria lui Hari Seldon, dar de atunci și până astăzi lucrurile nu s-au schimbat mult, ci doar obiectul gândirii mele s-a mutat de la „coincidență” la „context”. Diferența dintre cele două este că prima este momentul intersectării mai multor linii de acțiune pe când cea de-a doua este mediul în care această intersectare se poate întâmpla. Prima este independentă de receptor, de către acel cineva/ceva care poate conștientiza sub o formă sau alta ce se întâmplă, acesta neallegând spațiul în care lucrurile se întrepătrund. Pe când cea de-a doua este un produs al istoriei vii sau non-vii.

Specific că, în cazul acestui text, voi combina ideea de context cu cea de asumare individuală și colectivă și ce reprezintă acest fapt în marea schemă a liniilor de acțiune autonome față de noi. Dumnezeu este mort și El nu mai decide soarta tuturor, iar această obligație a picat din Ceruri, fragmentată, în mâinile fiecăruia dintre noi. „Acum ori niciodată croiește-ți altă soartă” este o indicație de context spațio-temporală, un pic cam dură, de parcă mâine nu ar fi o nouă zi, poate una chiar mai bună. Dar verbul „a croi” este perfect situațiilor contextuale, căci acestea sunt construite, mai multe lucruri fiind croite la un loc pentru a crea un dat anume.

În capul meu, cele patru (context, asumare, acțiune și relativitate) merg mână în mână. Și anume: contextele în general există autonom de voința noastră individuală sau de grup, dar țin de asumarea noastră să ne dăm seama dacă dorim să ne integrăm într-unul sau mai multe. Asumarea creează acțiune, aceasta fiind psiho-dinamică (gândești, planifici ce și cum vrei și aplici în exteriorul tău, conferind autonomie acestor idei cât și o existență fizică, proprie, a lor). Dar, fiind doar ființe umane, cu o cunoaștere extraordinar de limitată a lumii, intrăm în sfera relativității cauzate de multiple variabile independente (sau pe care nu le putem controla în totalitate). Ca de exemplu, un anume grad de disonanță minte-corp, o anume greutate de a aplica acțiunea din cauza unui grad mai ridicat de rezistență din partea liniilor de acțiune autonome față de noi, și, desigur, faptul că un context este un mediu autonom de noi, ceea ce înseamnă posibilitatea unei schimbări rapide într-o altă formă.

Bine-bine Ganait, dar care e aplicabilitatea la ce spui tu?

Păi, este o aplicabilitate chiar cotidiană, așa putea spune. De la acțiuni mici la acțiuni colective – asumarea existenței contextelor, a fertilității acestora și a posibilității de acțiune individuală și colectivă –, paleta este limitată numai de către imaginație și de anumite sfere din realitatea în care trăim. În 2013, cu ocazia participării la ocuparea unui amfiteatru din Universitatea Babeș Bolyai, îmi explicam ce este un context: „Este o circumstanță favorabilă. O împrejurare benefică. O stare benevolă și o situație

prielnică.” Deci, aplicabilitatea este acolo unde o percepem ca fiind necesară sau atunci când situația o cere.

Entitățile statale și trans-statale se folosesc constant de contexte în scopurile proprii. În aceste zile observăm cum statul se folosește de pandemia în care ne aflăm ca să discrimineze, să abuzeze fizic și să amendeze după bunul plac, de la grupuri discriminate, la oameni care nu au o simplă declarație, insinuând astfel nevoia de securitate, de protecție și folosind metode punitive. Corporațiile se folosesc de contexte pentru a-și spori imaginea, ca entități de care avem nevoie și care, chipurile, ne pot oferi exact acele obiecte sau servicii care ne vor împlini și cele mai ascunse dorințe. Dorințe care sunt adesea creații ale unor agenții de marketing care s-au folosit de alte contexte pe care le-au considerat fertile (sau pe care le-au creat ele înseși).

Și atunci, mă întreb eu încă din liceu, dacă aceste entități creează sau se folosesc de contexte, asumându-și ceva (câștig propriu prin orice metodă), acționând conform asumări și controlând relativitatea existentă, de ce nu am putea face și noi același lucru? Desigur, atâta cât ne permit mintea și corpul, individuale sau colective, și în limitele principiilor asumate.

De la a fi asertive și asertivi, empatici și empatice în legătură cu ce simțim și ce dorim să facem ca să creștem nivelul de trai și calitatea vieții, la a acționa în acest sens individual și colectiv, până la a crea contextele necesare implementării de noi forme de gestionare a situațiilor și de auto-gestionare a vieții.

De la a observa o lipsă în cadrul comunităților noastre, o poziție de o anumită importanță – precum cineva care cunoaște tehnici de prim-ajutor, mediere, sau grădinarit (căci lipsa este un context fertil, un context ce se cere a fi împlinit pentru o mai bună funcționare a colectivității), până la a te decide că ai putea umple acea lipsă sau că participarea ta într-o acțiune, grup pe drepturi locative și întraajutorare ar putea fi importantă.

Sunt foarte multe lucruri pe care le putem face și pe care le putem învăța, trebuie doar să ne asumăm dorința de a acționa, de a ne oferi o parte din timpul și resursele noastre psihice și fizice și a face parte din acțiune sau a fi propria noastră linie de acțiune. Și să nu uităm că nu putem ști chiar totul, sau să fim cei mai cele într-un anumit domeniu, ci că atâta cât știm putem și aplica.

Dar, un lucru important de subliniat, dacă ne asumăm că dorim să fim parte dintr-un context, trebuie să fim realiste și realiști cu faptul că efectele nu vor fi imediate. De cele mai multe ori nu vom primi imediat gratificarea pe care poate ne-o dorim. De cele mai multe ori, efectele acțiunilor noastre în cadrul unor contexte vor fi vizibile doar peste mai mult timp, atunci când și alții și altele vor observa contextul din care facem parte și vor dori să-și asume acțiunea sau primirea efectelor acțiunii. Trebuie doar să avem răbdare, atunci când este posibil, sau să o cultivăm, și să ne amintim că întotdeauna cele care vor începe un proces de schimbare nu vor fi și cei care o vor termina. Poate fi o muncă de luni, ani sau de câteva generații.

Da, știu, teoria îmbârligă mintea, așa că voi da un exemplu personal: în urmă cu mai mulți ani, împreună cu un prieten, scoteam diverse publicații, fluturași și afișe. Eu făceam traduceri și corectura, el făcea partea de design. Era foarte pasionat de ceea ce făcea, așa că-mi explica constant „ce și cum”-urile, dar puțin îmi păsa atunci. În paralel, dintr-o anumită plăcere și nevoie de ocupație, începeam să învăț să fac colaje digitale, pe care le postam pe internet, vizibile oricui dorea. În fine, predispoziția către acest tip de muncă o aveam încă de mic copil, din varii motive și încrucișări de situații, predispoziție întotdeauna negată până-ntr-un punct și într-o formă sau alta de nevoile mediului din care am provenit.

Au trecut anii și am primit o invitație să particip la formarea unei edituri anarhiste. Una dintre abilitățile necesare și lipsă din colectivul editurii ținea fix de cunoștințele de design.

Contextul a făcut ca eu, în trecut, să fiu în preajma cuiva care știa să facă asta, ceea ce a însemnat că am absorbit informații, fie că am vrut sau nu. Să fie asta o coincidență – cum liniile de acțiune și istoriile personale ale mai multora dintre noi s-au intersectat la un moment dat în cadrul unui context fertil și a unei lipse, dând formă la ceea ce este astăzi *Editura Pagini Libere*, deja existentă de 2 ani? Context în care rolul meu este fix acela pe care nu voiam să-l cunosc în urmă cu 5-6 ani, acela de a crea imagine? Mi-am asumat poziția și sunt într-o continuă schimbare și învățare. Rolurile individuale

se schimbă după nevoia personală și/sau cea colectivă, mai ales atunci când ne dorim anumite efecte la o anumită scară.

Fiecare dintre noi este importantă și important și poate avea un rol la fel de important, indiferent de cât timp și cunoaștere necesită și putem investi, și putem face lucruri frumoase și folositoare individual și colectiv. Și da, știu, entitățile statale și trans-statale au reușit să ne facă să nu mai avem încredere în propriile noastre forțe, imaginație, capacități. N-ar fi asta contextul oportun să ne dovedim contrariul? Că putem, atâta cât putem, dar putem crea contexte mai bune nouă cât și celor din jurul nostru?

Mulțu mult hopancarusel, Răvășel, I. și P. pentru ochii ce-au trecut prin text

Biblioteca Anarhistă

C. Ganait
Despre contexte fertile și ce putem face cu ele
2020

Preluat la 13.01.2023 de la <https://pagini-libere.ro/>

ro.theanarchistlibrary.org